

[Emir Imamović Pirke](#)

└ Uto, 15/09/2020 - 12:21

- 0
- 0
- 0

[Arhiva +](#)

-
-
-

[Emir Imamović Pirke](#)

└ Uto, 15/09/2020 - 12:21

-
-
-

[Život u limbu: Knjiga o gradu s ožiljkom](#)

„Jedino što je u Kninu naraslo u posljednjih 25 godina je gradsko groblje“. Ovom izjavom anonimnog Kninjanina počinje „Život u limbu: knjiga ožiljaka“, Slavena Raškovića i Igora Čoke, nedavno objavljena u izdanju Foruma Zivilier Friedensdienst (forum ZFD).

„Slušali smo/ izdaleka čekić sudbine/ dovršavao je ne-našu pobjedu“, prva je strofa pjesme „Epilog“, pokojnog kninskog pjesnika Dragana Babića Pečka. Njome završava Raškovićevo i Čokino djelo.

Između, na stotinu dvadeset i nešto strana, autori su ispričali i ilustrirali priču o gradu ogromnog simboličkog značaja za noviju hrvatsku povijest i hrvatsko-srpske odnose kako kod nas, tako i takozvanoj regiji, gradu koji prema posljednjem popisu stanovništva ima tek nešto malo više žitelja od Makarske i u kojeg se, izuzev početkom kolovoza, više ide što se mora, nego što se istinski želi.

O Kninu se, kao, u Hrvatskoj sve zna. Mjesto je to gdje počeo i završio rat, u kojem su stolovali lideri

takozvane Republike Srpske Krajine i nad kojim je Hrvatska vojska prije četvrt stoljeća podigla veliku, pobjedničku zastavu koju poraženi nisu vidjeli. Oni su već bili u izbjegličkoj koloni koja se, onolika kolika je bila, do dana današnjeg nije vratila na mjesto polaska. Niti će ikada, da se ne lažemo.

E u toj dugoj koloni bili su i sociolog i mirovni aktivist Slaven Rašković (1984.), te antropolog i fotograf Igor Čoko (1975.). Prvi odavno živi u Zagrebu. Drugom je i dalje adresa u Beogradu. Obojici je, je li, Knin rodni grad, a niti jednom toponim mita i ishodište narativa koji ignorira kontekst.

Tekst kojeg je većinom – i sa zavidnim darom da literarizira publicistiku, ali da je pretjerano ne šminka – ispisao Rašković, kao i sjajne, crno-bijele, surovo dokumentarističke fotografije Igora Čoke, mogu funkcionirati odvojeno, ali ovako, zajednički, čine vrijednu i važnu knjigu o „ulici koja je zajejavala cijeli svijet“, da bi završila poput ceste kojom John Rambo, vraćajući se iz rata, ulazi u gradiće Hope, provinciju gdje će sva nadanja biti iznevjerena.

Hannah Arendt je kazala kako se onaj koga napadnu kao Jevreja, kao Jevrej mora i braniti. Rašković i Čoko Knin su napustili jer su etnički Srbi, no knjigu iz te pozicije nisu napisali, niti su u njoj foto dokumenti samo jednog trenutka prve polovice devedesetih godina prošlog stoljeća.

Viktor Ivančić je u više navrata, odgovarajući na pitanja o upornom pisanju „Feral Tribunea“ o zločinima nad hrvatskim Srbima, kazao kako je kategorički imperativ profesionalnog novinarstva i onih što se njime bave čisti ispred svojih vrata, no ne samo u svojstvu komunalnih radnika, već prvenstveno svjedoka. Iz te pozicije nastala je Raškovićeve i Čokina beskompromisna, u trinaest poglavlja podijeljena knjiga o gradu začuđujuće predratne energije, prvim izopćavanjima njegovih „pogrešnih“ građana, životu u nečemu što ni sebe nije uvjerilo da je država, evakuaciji i laži da se kuće napuštaju na kratko, samo „dok ne uđe Hrvatska vojska“, kulturološkim razlikama između Srba iz dalmatinskog zaleđa i onih iz novobeogradskih blokova....

„Život u limbu“, uz ostalo, donosi i dvije priče o kninskim Hrvatima, kako onima mučenim u tamošnjim ratnim zatvorima, tako i onima koji za čuvare sjećanja na pobjedu ne postoje: Hrvatima što su ostali živjeti u gradu i nakon što je postao prijestolnica srpske suicidalne politike u Hrvatskoj.

„Najrazličitije vrste mučenja, zlostavljanja i nehumanog tretmana zatvorenika, u logorima koji su postojali ne samo u Kninu nego i u drugim mjestima na području tadašnje Krajine, skupa za različitim drugim kršenjem ljudskih prava Hrvata, trebale su dovesti do atmosfere u kojoj je hrvatskom stanovništvu bilo jasno da mora napustiti to područje. No, vratimo se na trenutak na činjenicu da su logori oformljeni za dojučerašnje susjede, kumove, kolege i prijatelje s kojima se dijelio isti životni prostor. Nacionalističke mašinerije nas intenzivno tijekom ratova devedesetih, ali i uporno sve do danas, žele uvjeriti kako su ratovi i sukobi na ovim prostorima posljedica velikih vjekovnih i nepomirljivih razlika među narodima (koji koriste isti jezik i dijele istu kulturu), dok je istina upravo suprotna. Najveća opasnost za svaki od tih pojedinačnih nacionalizama je upravo bliskost i sličnost među narodima i zajednicama na ovom prostoru, koja je tolika da se distanca među njima morala umjetno stvarati uz ulaganje ogromne energije u dokazivanje da su oni drugi uistinu drugi“, piše Rašković.

Stari, predratni, zajednički Knin odavno postoji samo u sjećanjima i virtualnim zajednicama u kojima se bolja budućnost gleda u retrovizoru. Nema, naravno, ni onog ratnog, dok je ovaj sadašnji, novi, posljedica niza procesa: od prvih balvana na cesti i dilanja kosovskog mita od Gazimestana do Kosova pored Knina, pa do hinjenih Tuđmanovih poziva Srbima da ostanu i iskrenog priznavanja da Srbe u Hrvatskoj doživljava kao strano tijelo i vječnu prijetnju.

O svakom tom Kninu govori „Život u limbu: knjiga ožiljaka“ u kojoj su autori pokazali vještinu da od desetina sugovornika, Srba i Hrvata, izvuku po nekoliko rečenica od kojih gotovo svaka može biti materijal za književnost. Baš kao što se iz zagledanja svake fotografije može, treba samo dara, napisati barem kratka priča.

Ako se, kako kažu, poezija piše srcem, Slaven Rašković i Igor Čoko su pokazali i što i kako se piše mudima kao – da ne bude zabune – karakternom osobinom.

„Život u limbu: knjiga ožiljaka“, promovirana je do sada dva puta, na Festivalu alternative i ljevice u Šibeniku, te u Kninu. Uskoro će i u Zagrebu. Vrijedi prvo otići, pa pogledati izložbu fotografija i onda čitati.

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u okviru javnog natječaja za poticanje kvalitetnog novinarstva. Dozvoljeno prenošenje uz objavu izvora i imena autora

Autori, Slaven Rašković i Igor Čoko, ispričali su i ilustrirali priču o Kninu, gradu ogromnog simboličkog značaja za noviju hrvatsku povijest i hrvatsko-srpske odnose, gradu koji prema posljednjem popisu stanovništva ima tek nešto malo više žitelja od Makarske i u kojeg se, izuzev početkom kolovoza, više ide što se mora, nego što se istinski želi

Foto: Fališ

-
-
-

[Impressum](#)

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa: Nova cesta 115, 10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra **GDJE?** www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije

[Veronika Rešković](#) dobitnica je nagrade "Marija Jurić

Zagorka" za internetsko novinarstvo u 2014. godini, koju dodjeljuje Hrvatsko novinarsko društvo, za seriju tekstova objavljenih na Forum.tm-u.

Oleg Maštruko dobitnik je nagrade "SAP Božo Težak" za najbolji tekst s područja informatike i komunikacija u 2014. godini. Tekst ["Od Milanovićevih sastanaka po SAD-u korist bi možda mogle imati isključivo tvrtke koje posluju s državom"](#) objavljen je na Forum.tm-u.

Portal Forum.tm financijski podupire [Agencija za elektroničke medije](#)

